

Specifični učni cilji Vzgoje k družbenemu sožitju
(državlјanska, prometna, okoljska, zdravstvena,
prehrambena in čustvena vzgoja)

Šola organizira enotne vzgojne in didaktične dejavnosti, ki naj učencu pomagajo, da ob koncu petega razreda razvije v osebne veščine naslednja znanja in spretnosti:

Državlјanska vzgoja

- Pojem državlјanstva in razne vrste državlјanstva.
- Glavne oblike vladavin.
- Simboli državne identitete (zastava, himna, ustanove) ter pokrajinskih in krajevni h identitet.
- Temeljna načela Ustave.
- Nekaj členov Deklaracije o otrokovih pravicah in Mednarodne konvencije o pravicah otroštva.
- Vloga pravil in zakonov v različnih okoljih vsakdanjega življenja.
- Pojmi pravica/dolžnost, odgovorna svoboda, identiteta, mir, človeški razvoj, sodelovanje, medsebojna pomoč.
- Storitve, ki jih ljudje lahko koristijo na krajevni ravni.
- Vladne in nevladne mednarodne organizacije za mir v svetu in za zaščito človekovih pravic.
- Oblike in delovanje krajevni h uprav.
- Učenec raziskuje vzroke za drugačna stališča in se z njimi kritično sooča.
- Pravilno izraža in utemeljuje svoja stališča in potrebe.
- Zna se samostojno obnašati, se samoobvladovati in zaupa vase.
- Po pravilih lepega vedenja vzpostavlja odnose v različne namene z znanimi in neznanimi osebami.
- Sprejema in spoštuje druge in "drugačne", jim pomaga ter razume razloge za njihovo obnašanje.
- Deli si zadolžitve in opravlja naloge za skupno doseganje cilja.
- Sestavi in napiše razredni pravilnik.
- Pospešuje spoznavanje in soočanje z različnimi kulturami in izkušnjami preko skupinski h dejavnosti (športne igre, glasbeni nastopi itd...).
- Preučuje pravilnike (neke šole, igre ...) in vrednoti načela, po katerih so sestavljeni; pripravi postopke za njihove morebitne spremembe.
- Pravilno in konstruktivno se poslužuje krajevni h storitev (knjižnic, javni h površin ...).
- Prepoznava razne oblike vladavin.
- Ugotavlja v sodobnem svetu stanje vojne/miru, razvoja/nazadovanja, sodelovanja/individualizma, spoštovanja/kršenja človekovih pravic.
- Osebno se angažira pri solidarnostni h pobudah.

Prometna vzgoja

- Vrste prometni h znakov, s posebnim poudarkom na znakih za pešce in za kolesarje.
- Analiza prometnega zakonika: vloga norm in pravil, pravice/dolžnosti pešcev in kolesarjev.
- Tipologija cest (avtomobilska cesta, kolesarska steza, prehod za pešce ...) in njihova pravilna uporaba.
- Učenec ustno in pisno opiše lastno ali tujo pot in jo prikaže kartografsko.
- Pravilno opravi neko pot, peš ali s kolesom, dejansko ali s simulacijo.
- Ugotavlja v lastnem življenjskem okolju točke, ki so nevarne za pešce in kolesarje in zahtevajo posebno pozornost.
- Obnaša se pravilno kot:
 - pešec

- kolesar
- potnik v zasebnem ali javnem prevozu.
- Obvešča pristojne oblasti o nevarnostih, ki se pojavljajo na cesti.

Okoljska vzgoja

- Rastlinstvo, živalstvo in ekološka ravnovesja, ki označujejo domače življenjsko okolje.
- Najpomembnejše krajevne tradicije.
- Človekove potrebe in izkoriščanje okolja.
- Človekovi posegi, ki spreminjajo okolje, in soodvisnost med človekom in naravo.
- Antropogeografsko okolje ter uvajanje novih kultur v preteklosti in danes.
- Vrtovi: zgodovinske in naravne oblike.
- Vloga občinskih uprav, zasebnih združenj, muzejskih ustanov itd. ... pri ohranjanju in spreminjanju okolja.
- Učenec raziskuje tipične elemente nekega naravnega in umetnega okolja kot ekološkega sistema.
- Na podlagi različnih dokumentov razume nujnost človekovega poseganja v okolje.
- Presoja, koliko je sprememba nekega okolja škodila oz. koristila prebivalcem.
- Spoštuje naravne lepote in umetniško bogastvo.
- Skrbno razmisli in načrtuje vzdrževanje vrtov in parkov.
- Obiskuje glavne javne ustanove, ki skrbijo za okolje, in se po možnosti povezuje z njihovo dejavnostjo.
- Dokumentira projekt sodelovanja med različnimi ustanovami, ki delujejo na področju varstva in ovrednotenja okolja (šola, občina, razna združenja, pokrajina...).
- Ugotovi neki problem v okolju (od varstva spomenika do ohranjanja plaže itd. ...), ga razčleni in predlaga enostavne, a učinkovite rešitve.
- Po možnosti izvede kak poseg za rešitev problema, tudi v sodelovanju z drugimi ustanovami.
- Ustvari delavnico za restavriranje majhnih predmetov, ki so povezani s krajevnim izročilom, in za načrtovanje posegov za odgovorno izkoriščanje okolja.
- Pravilno uporablja naravne vire, izogiba se potratu vode in energije, oblikam onesnaževanja ...
- Navaja se na ponovno uporabo in reciklažo energije in raznih materialov.

Zdravstvena vzgoja

- Človeški organi in aparati in njihove glavne funkcije.
- Osebna higiena (skrb za zdrave zobe ...), higienično obnašanje in higiena v okolju (razsvetljava, prezračevanje, temperatura ...) za preprečevanje osebnih in socialnih bolezni in kot dejavnik družbene integracije.
- Vpliv okoljskih problemov (zračno onesnaženje, zvočno onesnaženje ...) in življenjskih razvad (kajenje, pomanjkanje gibanja ...) na človekovo zdravje.
- Eksantemi in cepljenje.
- Pravila, ki se jih je treba držati, da okrevamo.
- Napredek zdravstva v zgodovini človeštva.
- Značilnosti predmetov in materialov v zvezi z varnostjo.
- Pravila vedenja za zagotavljanje varnosti v različnih okoljih.
- Učenec razume, da je človekovo zdravje omejeno; to spoznanje predela in ga uzavesti.
- Nauči se opazovati in "poslušati" svoje telo ter razlikovati trenutke dobrega in slabega počutja.
- Ubesei svoje fizično stanje (simptomi dobrega/slabega počutja) in poišče možne vzroke zanj.
- Razvija zdrave vedenjske vzorce, ki v raznih življenjskih situacijah preprečujejo bolezni.
- Simulira pravilno obnašanje v različnih primerih nevarnosti (potresne, vulkanske, kemične, hidrogeološke nevarnosti ...).
- Vadi evakuacijo iz šolske stavbe, tudi z branjem tlorisa šolskih prostorov in smeri hitrega izhoda.
- Sestavi na podlagi priučenih norm potrebna varnostna pravila.
- Pokaže znanje in samoobvladanje v primerih, ki to zahtevajo.

Prehrambena vzgoja

- Tipologije živil in njih vloga pri prehrani.
- Hranilni sestav najljubših jedi.
- Razlika med prehranjevanjem in premišljeno izbiro jedi.
- Energetska poraba pri vsakodnevnih dejavnostih.
- Prehrambena piramida.
- Razne vrste diete in njihova povezanost z življenjskim slogom.
- Napake pri prehranjevanju in problemi, ki jih povzročata neuravnovešena prehrana.
- Predelovanje in konzerviranje živil, s posebnim poudarkom na različnih načinih kuhanja.
- Tradicionalne krajevne jedi.
- Učenec opiše lastno prehrano in ugotovi, če gre za premišljeno izbiro jedi ali samo za prehranjevanje.
- Ugotavlja potrebe lastnega telesa in določa najprimernejšo prehrano za njegov razvoj.
- Ocenjuje hranljivo vrednost najljubših jedi.
- Sestavi jedilnik za vse dnevne obroke po navodilih prehrambene piramide.
- Na podlagi izračuna lastne energetske porabe ugotovi, katera dieta in katera telesna dejavnost sta najprimernejši za njegov organizem.
- Pravilno se obnaša pri mizi (je počasi, primerno žveči ...).
- Razširi paleto jedi in si s tem privzgaia okus.
- Ugotavlja, tudi s pomočjo kuharske delavnice, kako morajo biti jedi pripravljene, da ohranijo hranilno vrednost.
- Spoštuje pravila za predelovanje, konzerviranje in uporabo živil.

- Predlaga uravnovešene jedilnike, ki vključujejo preprosto pripravljene jedi.
- Pripravlja jedi na razne načine glede na potrebe različnih diet.

Čustvena vzgoja

- Lastni jaz, lastne sposobnosti, zanimanja, spreminjanje osebnosti v času, možnosti in meje avtobiografije kot sredstva za spoznavanje samega sebe.
- Problemi v odnosih med sovrstniki in odraslimi.
- Glavne psihološke, vedenjske in družbene razlike med moškim in žensko.
- Primeri različnih odnosov med moškim in žensko v zgodovini.
- Izražanje osebnega razpoloženja, čustev, emocij v različnih situacijah v moralno opravičljivih in družbeno sprejemljivih oblikah.
- Učenec se navaja na poslušanje/spoznavanje samega sebe in na vzpostavljanje pozitivnega odnosa z drugimi.
- Vzpostavlja pozitivne odnose s sovrstniki in odraslimi, tudi glede na njihov spol.
- Preko dnevniškega zapisa ali dopisovanja s prijatelji razmišlja o sebi in o svojih odnosih z drugimi.
- Izraža doživljanje samega sebe in svoje vloge v razredu, v družini in v družbi sovrstnikov.
- Izraža svoja čustva na družbeno učinkovit in moralno opravičljiv način.
- Izraža svoje čustvovanje v igri, pri delu, med sprostitvijo ...; pri tem je pozoren do drugih in do vprašanja, kaj je dobro in kaj slabo.